

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินค่าใช้จ่ายขั้นพื้นฐานโดยเฉลี่ยของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยจำแนกตามอาชีพในอดีตก่อนเมื่อถึงวัยสูงอายุ 2) ศึกษาถึงศักยภาพและความเต็มใจของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในการออมเงินกับกองทุนเพื่ออนาคตในลักษณะเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในยามชราตามแนวทางของกองทุนบำนาญแห่งชาติ และ 3) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการของเงินกองทุนนี้ให้มีรายรับสูงเพื่อให้เกิดความมั่นคง

ระเบียบวิธีวิทยาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการที่เรียกว่า การจำลองระบบเชิงพลวัต เพื่อคาดประมาณประชากรและฉายภาพรายได้ และรายจ่ายตลอดช่วงอายุขัยของประชากรในปี พ.ศ. 2549 ถึง 2568 โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจตัวอย่างประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปเป็นฐานในการคาดประมาณรายได้และรายจ่ายในอนาคต

ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกตัวอย่างของประชาชนโดยการกำหนดโควตาในแต่ละกลุ่มอาชีพและกลุ่มอายุ เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอาชีพ และกลุ่มอายุตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่มอายุ และกลุ่มอาชีพ มาจำนวน 2,553 คนจาก 6 จังหวัด อันได้แก่ ลำปาง ร้อยเอ็ด ฉะเชิงเทรา ลพบุรี เพชรบุรี และกระบี่ เพื่อเก็บข้อมูลด้านรายจ่าย ศักยภาพและความเต็มใจในการออมกับกองทุนเพื่ออนาคตเพื่อใช้จ่ายเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ข้อมูลจากการสำรวจได้ถูกนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารจัดการกองทุนในระดับชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชาชนทั่วไปมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 7,915 บาท ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีรายจ่ายเฉลี่ย 6,000 บาทต่อเดือน (เงินจำนวนนี้มีมูลค่าในปี พ.ศ. 2568 ประมาณ 10,000 บาท) เมื่อพิจารณาการใช้จ่ายของผู้สูงอายุจำแนกตามกลุ่มอาชีพ พบว่า กลุ่มลูกจ้างรัฐบาลมีรายจ่ายสูงสุด (21,708 บาท) รองลงมา ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ (13,677 บาท) ลูกจ้างเอกชน (6,781 บาท) และเกษตรกร (2,645 บาท) ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์เงินเหลือจ่ายจากรายได้ตลอดชีพ และความตระหนักในการต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุ และกลุ่มอาชีพมีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้าร่วมในการออมเพื่อสร้างหลักประกันในอนาคตเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ กล่าวคือ เมื่อนำเอารายได้และรายจ่ายตลอดชีพมาพิจารณาร่วมกันจะเห็นได้ชัดเจนว่า ประชาชนไทยวัยแรงงานที่มีรายได้ในภาพรวมยังคงมีเงินเหลือจ่าย

เมื่อถามประชาชนว่า “เห็นด้วยหรือไม่ หากรัฐมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนออมเงินจากส่วนหนึ่งของรายได้ของตนโดยรัฐร่วมสมทบจ่ายในอัตราส่วนเท่ากันกับประชาชน” ประชาชนกว่าร้อยละ 90 เห็นด้วยกับแนวทางดังกล่าว ในหมู่ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายนี้ พบว่า ประมาณร้อยละ 77 ยินดี

สมัครใจที่จะเข้าร่วมในโครงการการออมเพื่ออนาคต โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพที่สมัครใจออมสูงสุด คือ กลุ่มลูกจ้างเอกชน (ร้อยละ 80) รองลงมาได้แก่ กลุ่มเกษตรกรและลูกจ้างรัฐบาล (ร้อยละ 78 เท่ากัน) ผู้ประกอบอาชีพอิสระ (ร้อยละ 70) ในหมู่ผู้ที่มีความเต็มใจที่จะจ่ายสมทบเข้ากับกองทุนเพื่ออนาคตนี้ ยินดีที่จะให้หักเงินรายได้ของตนเองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 เข้าสมทบในกองทุนเพื่ออนาคต

ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำเสนอเกี่ยวกับขนาดและการบริหารจัดการกองทุนไว้ 4 รูปแบบ ภายใต้พื้นฐานที่ต่างกัน อันได้แก่ รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่รัฐบาลบังคับให้ประชาชนวัยแรงงานที่มีรายได้ทุกคน เข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุน มีการร่วมสมทบจ่ายในอัตราเท่า ๆ กัน คือ ร้อยละ 3 ระหว่างรัฐกับประชาชน และกำหนดเงินสวัสดิการที่ประชาชนจะได้รับเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุเดือนละ 10,000 บาทต่อคนต่อเดือน รูปแบบที่ 2 คิดครอบคลุมเฉพาะประชาชนวัยแรงงานที่มีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมในกองทุนเท่านั้น โดยมีอัตราการจ่ายเงินสวัสดิการเท่ากันกับรูปแบบที่ 1 รูปแบบที่ 3 คิดเฉพาะวัยแรงงานในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ผู้ประกอบอาชีพอิสระ และกลุ่มลูกจ้างเอกชนเฉพาะผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคม ส่วนเงื่อนไขอื่นๆ เช่นเดียวกับรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 4 คิดเฉพาะกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบที่ 3 จำนวนเพียงร้อยละ 90 เท่านั้นที่เข้าร่วม และอิงอยู่บนหลักของการจ่ายผลตอบแทนตามสัดส่วนของเงินออมที่สมาชิกจ่ายเป็นรายเดือนภายใต้เงื่อนไขที่ว่า หากสมาชิกส่งเงินสะสมเข้ากองทุนจำนวนเดือนละ 300 บาทต่อเดือน จะได้รับเงินสวัสดิการเดือนละ 5,000 บาทเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ หากสมาชิกส่งเงินสะสมเข้ากองทุนเดือนละ 450 ถึง 750 บาท จะได้รับเงินสวัสดิการเดือนละ 8,000 บาท และผู้ที่ส่งเงินสะสมเกินกว่าเดือนละ 750 บาทขึ้นไป จะได้รับเงินสวัสดิการเดือนละ 10,000 บาท เมื่อเปรียบเทียบความยั่งยืนและความมั่นคงของทั้ง 4 รูปแบบแล้ว ผลจากการศึกษาครั้งนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า รัฐบาลควรที่จะมีการจัดตั้งกองทุนบำนาญแห่งชาติหรือกองทุนเพื่ออนาคตในลักษณะบังคับมากกว่าสมัครใจ เพื่อให้คนไทยทุกคนที่มีอายุ 60 ปีทุกคนได้รับเงินสวัสดิการโดยถ้วนหน้ากัน

This study has three objectives: 1) to estimate the living expenditures for basic minimum life maintenance for the elderly persons, broken down by occupations; 2) to assess the potential and willingness to participate in a saving scheme with a fund for the future, to be set up as a national pension for all elderly in Thailand; and 3) to provide management guidelines for the fund in order to ensure sustainability of the fund.

The method of system dynamic modeling was employed to project the life-time earnings and life-time expenditures for the population of Thailand between the years 2006 and 2025. Data for a sample of population aged 15 and over were used to estimate the future incomes and expenditures of the population. This study used quota method to select a sample of 2,553 persons from 4 occupational and age groups from six provinces namely, Lampang, Roiet, Lopburi, Phetchaburi, Chachoengsao and Krabi.

Data regarding incomes and expenditures were also collected and willingness to participate in the fund for the future, allowed to be drawn at age 60 and above, was solicited. These data were analyzed jointly with secondary demographic data and qualitative data from the in-depth interviews of some community fund managers.

The result showed that the average income for the total sample was 7,519 baht per month. In addition, it was found that an elderly would have an average monthly expenditure of 6,000 baht. Broken down by occupational group found that the highest average expenditure of 21,708 baht among the retirees from the government sector, followed by independent workers at 13,677 baht, employees of private sector at 6,781 baht and agricultural related workers at 2,645 baht. This study also found that there was a high potential for saving, regardless of age and occupation. Looking at the differences between life time earnings and life time expenditures confirmed the high potential for saving.

When the interviewees were asked about their willingness to save with the fund for the future, about 90 percent replied affirmatively. Among them, about 77 percent would like to be a member of the fund. Employees of private sector showed the highest level of willingness (80%), followed respectively by agricultural related workers (78%), government workers (78%) and independent workers (70%). The average rate of saving, calculated as percent of total individual income was 3 percent.

In assessing the economic and management feasibility of the fund, 4 models based on different assumptions were made. The first model was a forced model, assuming that all population in labor force participated in this scheme and that the fund would pay out at 10,000 baht per month for the elderly. The second model assumed a voluntary principle. People in the labor force would have a choice of not participating in this saving scheme. The third model conservatively assumed that only those who were agricultural related workers and only 24 percent of private employees who did not registered in the social security fund joined this scheme. The fourth model was even more conservative and estimated only 90 percent of the groups would actually be members of the fund. In this model, the payment was based on a pro rata basis. Those who pay 300 baht or less would receive the benefit of 5,000 baht per month. Those who pay between 450 and 750 baht per month would enjoy a benefit of 8,000 baht per month. The benefit of 10,000 baht per month would be provided to those who pay more than 750 baht per month. Judging the sustainability of all 4 models indicated that a forced model would be more realistic.